

Készülő könyvemnek adtam ezt a címet, hogy visszaidézzem mindazt, amiről álmodtam, amire vágytam, amiért küzdöttem életem során. A kötet vegyes műfajú írásokat tartalmaz, ami az egészet mégis szerves egységbe fűzi az maga az élet. Minden egyes írás alapja az én életem egy-egy epizódja, egy-egy találkozás számomra meghatározó emberekkel, vagy olyan események, amelyek döntően befolyásolták sorsomat.

Ez a közvetlen kapcsolat még azokban az írásokban is ott van, amelyek szinte a cigány népmesék világába röpítenek. Az én közösségemben még élő ez a kapcsolat a megélt, hétköznapi valóság és a mesék, a csodák birodalma között. Az én mesehőseim valóságos személyek voltak, akik köré a képzelet és a családi legendárium meséket szőtt.

Ahogy elkezdtem visszafejteni a múltam fonalát egyre több, olyan elfeledettnek hitt történet, esemény jutott eszembe, ami úgy vélem érdekes lehet mások számára is, már csak azért is, hogy jobban megérthessék a mi cigány világunkat, gondolkodásmódunkat.

A kötet írásaihoz illusztrációként a népem sorsát, történelmét idéző metszetekre, grafikákra gondoltam. (A kéziratban F. Tóth Zsuzsa grafikusművész rajzai találhatók.) Ahol erre lehetőség van a könyv képes függelékeként az írásokban felidézett emberek, helyzetek fotóit is közölni szeretném, ily módon is emléket állítva számukra.

Ennek az írománynak egy szinopszisznak kellene lenni, vagyis meg kellene magyaráznom a bizonyítványomat: miért is tartottam fontosnak megírni ezeket a történeteket.

14 éves voltam, amikor dolgozatírás helyett az iskolában az előző napi tehénpásztorkodás unalmában írt versikémet „korrektúráztam”. Amikor a tanárnőm a megszegés szándékával felolvasta első zsenyémet az osztálynak, éppen az ellenkezője történt. Az osztály egyhangúlag kikiáltott költőnek.

Még ma is hallom a kórust: „Gyuri, költő vagy...”. Erdős Marika, mert így hívták a tanárnőt – szemében könnyekkel kérdezte, ugye Gyurika, amikor ezeket a sorokat írtad éhes voltál...

A kis versike ugyanis amolyan „józséfatállásan” a szegénységről, az éhségről szólt. Oly régen volt, azóta eltel fél évszázad, de még mindig érzem lelkemben azt a szárnyalást, amit társaim szavai adtak: költő vagy. Ez kötelezően kijelölte utamat.

Ahogy az a másik meghatározó élmény is, amikor az én írástudatlan, de rendkívüli intelligenciával és szerető szívvel megáldott édesanyám összekoldult kis pénzén megvette nekem Petőfi összes verseit. Ki tudja mennyi idő alatt kuporgatta össze koldus kis filléreit...

Csillogó szemmel adta át ezt a királyi ajándékot, s csak azt kérte, hogy esténként olvassak fel belőle.

Halálom óráján is eszembe fog jutni az a pillanat, amikor először olvastam neki a kincset érő könyvecskéből. A füstbe ment terv...Egész úton hazafelé azon gondolkodám ... olvastam kicsit skandálva, szinte dalolva. Anyám nagyon szeretett dalolni, énekelt bújában és örömeiben is. Alig hallható dúdolással kísért felolvasásomat, és sírdogált hozzá. Amikor befejeztem, csak hallgatott kicsit, mint aki nem akarja, hogy elszálljon a varázslat, maradjon még picit...

Aztán csak annyit kérdezett: Mondd kislányom, ez a Petrovics, nem cigány volt?

Azt akarta ezzel mondani, hogy ennyire csak a cigányok tudják szeretni az édes szülőjüket. Most, hogy anyám már régen elment, s utána apám is – magam is hazafelé tartván - egyre több emlék merül fel az életem kútjából. Olyan, mintha egy soha véget nem érő film kockái peregnének. Az életem szövédékebe fonva visszaidézem régmúlt őseim történeteit. A cigány ősiség és szájhagyomány hihetetlen csodája ez, amely példázattá nemesítette évszázadokon keresztül mindazt, amit elődeim megéltek. Így lett az enyém, a miénk, így épült be észrevétlenül az én életembe, így formált azzá, ami lettem.

Ha magunk között vagyunk elég egy szó, egy szállóigévé vált mondat: úgy jársz, mint hapartyi... nem kell magyarázni, tudjuk, hogy mit akarunk ezzel mondani. Így tanulunk és tanítunk hajdani nagybátyám történetét idézve, aki egy pléhkereszt tövében, álmában fagyott meg, mert rongyos, talán tetves ruhái miatt nem vették fel a kegyetlen télben, az arra haladó lovas-szánra.

Ő azonban nem kesergett, nem panaszkodott, az útszéli Krisztus lábához kuporodva oda-bízta az életét. Az Úr pedig biztos azt gondolta, jobb lesz neki odaát és elvitte a saját szekeren, oda, ahol már nem fázik többé.

Az ilyen és ehhez hasonló igaz meséket én is gyakorta idézem gyermekeimnek és most már unokáim hál 'Istennek egyre népesebb seregének. Van is köztük egy, aki néha éppoly élhetetlen. Ide figyelj te „kishapartyi”... mondom, s már tudja miről van szó és igyekszik összekapni magát.

Az életem és a szinopszis végéhez közeledve még egy magyarázattal tartozom. Régen jó volt cigánynak lenni! Ha találkoztunk az utcán, a vásárban... örültünk egymásnak. Nem tudom miért, de ma már nincs így. A körülöttünk lévő világ inkább az őszinteség hiányáról szól. Kihalt a szívből a szolidaritás.

Még egy vallomás kikíváncozik belőlem. Ott messze és nagyon mélyen, a békési Körösök mentén, akkoriban nem volt különbség cigány és nem cigány között. Tíz testvéremmel együtt felnőttünk. Összefogott a falu és segített nekünk. Azóta is tisztelettel és szeretettel gondolok vissza azokra a jó öreg parasztokra, akik oly sokszor elvették az éhségünket. Szívemben mindegyiknek oltárt emelek.

Elveszett álmok

Írta: Rostás Farkas György
2016. május 31. kedd, 14:37

Pontosan ez az oka annak, hogy megírom ezeket a történeteket, amelyek azután az életem fonalán elrendeződve kiadják majd azt a tablót, ami miatt a múlt és jelen koronatanújának érzem magam.

Nos, ezzel az emlékiratszerű történet-füzérrel kísérletet tettem arra, hogy megmentsem a feledéstől mindazt a bölcsességet, amit őseimtől kaptam, emlékművet állítva emberségüknek, és bölcsőt faragva az újszülötteknek.